

KOHILA

Kohila valla ajaleht

21. aprill 2021. Nr 6 (296)

Aprillikuu sündmused

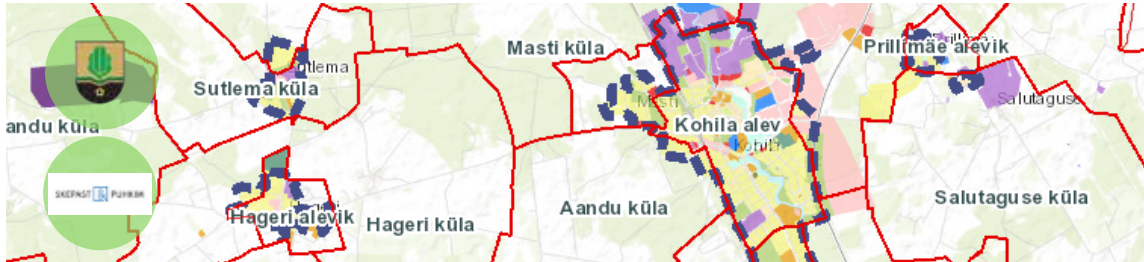
24.04.2021, kell 15–17

Virtuaalne loeng "Salapärased nahkhiired",
lektor nahkhiireuurija Rauno Kalda.
Info 5855 8040.

Näitused:

Kuni 30. juuli

Näitus "Meenutades kunstnik Jüri Rütmanit" Hageri muuseumis

KOHILA VALLA ÜLDPLANEERINGU JA KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ARUANDE EELNÕU AVALIKUSTAMINE

EELNÕUDE AVALIK VÄLJAPANEK TOIMUB KUNI 12. MAINI 2021

ROHKEM INFORMATSIOONI LEIAD
[HTTPS://KOHILA.KOVTP.EE/KOOSTATAV-ULDPLANEERING](https://kohila.kovtp.ee/koostataav-uldplaneering)

Terves kehas terve vaim

Elame keerulisel ajal. Sellele vaatamata tuleb just nüüd hoida keha ja vaimu virgena.

Kuna rahvarohkeid kogunemisi ei ole praegusel ajal mõistlik teha, siis sellel aastal ei toimu traditsioonilist südamepäeva ja jüriööjooksu. Meil on aga vallas mitmeid kergliiklusteid, *disc golf*’i rada ja väljõusaal, mis ootavad kasutamist. Samuti võib minna lihtsalt metsa või rabasse matkama ja kevadet nautima. Liigume värskes õhus, hoiame distantsi ja püsime terved!

Raplamaa nelja valla koostöös valmis kampaania, millest ootame rohket osavõttu. Meie vald on seal esindatud kahe objektiga. Täpsemalt:

LIIGU RAPLAMAAL

Käimas on kevadine liikumise ja hea tuju kampaania, mille käigus on võimalik avastada ja taasavastada meie kodukandi tervise- ja liikumisradu ning võtta osa liikumismängust.

Kampaania kestab kuni 08.05.2021.

Mängus saab osaleda nii individuaalselt kui ka perena.

Külastuste registreerimine toimub <https://www.liiguraplamaal.ee>.

Aktiivsematele osalejatele antakse kampaania lõppedes väl- ja tunnusmeened

Liikumisobjektid:

- Järvakandi terviserada
- Paluküla terviserada
- Kehtna-Rapla kergliiklustee
- Rapla Vesiroosi terviserada
- Kaiu terviserada
- Pingu terviserada
- Järta terviserada
- Varbola linnuse matka- ja maastikurattarada
- Kohila-Vetuka kergliiklustee ja Kohila discgolfipark
- Kohila-Hageri-Sutlema kergliiklustee

Peale iga külastust sisesta selle andmed <https://www.liiguraplamaal.ee> olevasse tabelisse. Kindlasti laadi üles ka pildifail, mis

võib olla ekraanipilt liikumiskanduse tulemusest (liikumistrajektor kaardil või muu tehtud soorituse info) või foto rajal tehtud selgelt eristatavast objektist. Seejärel ilmub sooritus tulemuste lehel. Üles laetud pilti avalikult ei kuvata.

Rajad on erinevate võimalustega ja igaüks omamoodi huvitav.

Objekte külastades vali omale sobiv liikumise viis, kestus ja tempo.

NB! Lisaks kampaania põhimängule toimub igal nädalal esmaspäeviti ürituse lehe vahendusel kõikide osavõtjate vahel loosimäng. Mängus loositakse erinevaid tervisespordiga

seotud meeneid. Ühel osavõtjal on lubatud loosi teel võita ühe korra. Auhinnad on välja pannud SA Eesti Terviserajad (<https://terviserajad.ee>).

Kampaaniat korraldavad ühiselt Raplamaa omavalitsused (Kehtna, Kohila, Märjamaa ja Rapla). Kampaania toimumist toetab ka Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus Euroopa Regionaalarengu Fondi abil ja SA Eesti Terviserajad.

Liigu Raplamaal!

Väino Maasalu
sotsiaalnõunik

Märka uuenenud puude raie loo andmise korda!

Kohila vallavalitsuse 29. märtsi 2021 määrusega nr 3 hakkas Kohila valla territooriumil kehtima uus puude raie loo andmise kord.

Raieluba on vaja taotleda kõigil, kes soovivad teostada üksikpuude (v.a viljapuude) hooldusloikust või raiet, peamiselt tiheasustusaladel. Mõningatel juhtudel on raieluba vaja taotleda ka hajaasustusega piirkonnas.

Võrreldes seni kehtinud puude raie eeskirjaga on uus kord täpsem ning selgem nii taotlejale kui ka loa väljastajale, sätestades mh raie loo andmise, menetlemise ja väljastamise või väljastamisest keeldumise tingimused. Samuti on kehtivas korras välja toodud võimalikud lisatingimused, millega tuleb raietööde korral igal juhul arvestada.

Kahtlemata on Kohila valla üheks väärtuseks üsna suur rohealade ja kõrghaljastuse osakaal kogu valla territooriumil, sh alevi, alevikes ja külates. Sellegipoolest tuleb igasugune elujõuliste puude raietegevus ja hooldusloikus hoolikalt läbi mõelda ning vajadusel kasutada tööde tegemisel arboristide abi, kes mh tagavad, et hooldusloikuse järel oleks puu veel aastaid terve ja kasvujõuline. Kui raietegevus on vältimatu, on heaks tavaks leida kinnistul võimalus teostada asendusistutus kohalike puu- või põõsaliikidega.

Selleks et istutatud puud meie aedades ei kujutaks aastate pärast ohtu inimeste varale, millepärast puu langetada tuleks, tasub juba varakult mõelda, milliseid kõrghaljastuse elemente ja liike aia kujundamisel kasutada, kuhu neid istutada jms. Asukoha valikul tuleb arvestada nii täiskasvanud puu või põõsa võraga (kõrgus, kuju), näiteks kas see varjab päikesevalgust, kui ka juurestikuga, mis võib avaldada negatiivset mõju ehitiste konstruktsioonidele.

Vallavalitsusele edastatakse üksikpuude raieks aastas väga palju taotlusi. Enamasti soovitakse raiuda puid, mis võivad ohuks olla inimeste tervisele ja varale. Kevadel on raie loo andmist arv tihti ülejäänud aastast suurem, kuna inimesed naasevad suvekodudesse ning alustavad kevadtöödega. Sellega seoses palume aga märgata rohkem meie ümber pesitsevaid värvulisi ja teisi väiksemaid loomi, kelle jaoks on kevad kriitilise tähtsusega nii üksikute isendite kui laiemalt liikide püsijäämise seisukohalt. Linnalistes piirkondades pakuvad hekid ning tihti ka võsastunud alad neile arvukalt pesa- ja varjupaikad, mistõttu tuleks võimalusel igasugune raietegevus või hooldusloikus edasi lükata augustikuuks, kui seda enne pesitsusaja algust pole jõutud teha.

Terved ja elujõulised puud tagavad meile puhtama õhu, summutavad müra, pakuvad palava ilmaga varju ning on olulised elupaigad. Kui tagame elupaigad lindudele, on vähem tegemist ka nende toiduks langevate tüütute putukatega ning hoiame liigirikkust ka värvuliste seas.

Agnes Saks
keskkonnanõunik

OÜ Kohila Maja on alustanud Vilivere külas tehniliste tingimuste väljastamist kinnistute liitmiseks ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga

Vilivere küla ÜVK piirkonna kinnistute omanikel on võimalus alustada ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni liitumise protsessiga, taotledes esimese sammuna tehnilisi tingimusi. Taotlust on saab esitada ning liitumistoimingutega täpsemalt tutvuda meie kodulehel www.kohilamaja.ee. Interneti-ühenduse või arvuti puudumisel on võimalik taotlus täita ka meie kontoris kohapeal (Kuusiku tn 15, Kohila alev), kuid arvestades endiselt kõrgeid viirusenäitajaid, eelistame teie ja endi tervise hoidmiseks kontaktivaba suhtlust. Kontorisse tulekuks on vajalik aja broneerimine telefonil 5847 0685, mis võimaldab vastuvõtte hajutada ja paremini teenindada.

Paraku on keskkonnanvesteeringute keskus lõpetanud alates 20.04.2021 eraisikute ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rajamiseks toetuse jagamise seoses eelarve täitumisega.

Küsimuste korral helistage meie üldtelefonile 5847 0685 või kirjutage kohilamaja@kohilamaja.ee.

OÜ Kohila Maja

Kaitseväge õppused Pahklas

Kohila vallavalitsus annab teada, et Kaitseväge korraldab 26.-29.04.2021 Pahkla piirkonnas õppuseid.

Õppuste raames liigub piirkonnas rohkem kaitseväge mootorsõidukeid ning imitatsioonivahenditena kasutatakse paukpadruneid.

Õppuste ajal võib piirkonnas esineda harjumuspärasest rohkem müra.

Kiireloomuliste murede korral saate kontakteeruda õppuste läbiviija kontaktisikuga telefonil +372 5400 5175.

Avatud UUS Liin 164 Tallinn (algpeatas ESTONIA) – Jüri – Kiili – Kohila

Liini teenindaja on AS GoBus ning teenuse osutamist alustati riigihanke alusel sõlmitud Harju maakonna lõuna suuna lepingu alusel.

Liini avamisega tagatakse avalik ühistransporditeenus Kohila, Urge, Viljandi maantee piirkondade (Traksi, Tagadi, Kirdalu, Tõdva, Lokuti, Saustinõmme, Sausti) vahelised ühendused Kiili ja Jüri keskustega ning Tallinnasse sisse ja väljasõit toimub Vana-Tartu ja Tartu mnt kaudu.

Sõitjate olemasolul peatuvad bussid kõikides maakonna bussipeatustes, mis on tähistatud liiklusemärgiga 541a ning Tallinnas toimub peatamine maakonna bussiliinidele kinnitatud peatustes.

Tööpäeval väljub buss Kohilast seitse ja riigipühadel neli korda.

Liinil kehtivad Harjumaa piletisüsteemi piletihinnad ja tooted. <https://www.ytkpohja.ee/piletite-hinnad>

Vedaja GoBus AS

Info telefonil Tel: 640 400

e-post: info@go.ee

Sõiduplaanid on nähtavad www.peatus.ee

Perioodikaardi ostmise võimalus www.pilet.ee

Regionaalse kultuuri-tegevuse toetamine

Regionaalse kultuuritegevuse toetuse II taotlusvoor toimub 15.04–17.05.2021. Taotlusvooru eelarve on 90 000 eurot. Taotlusvooru lõplik eelarve sõltub hasartmängumaksu laekumistest.

2021. aasta järgmised taotlusvoorud

III taotlusvoor 15.07–16.08.2021

IV taotlusvoor 15.10–15.11.2021

Arvestades Eesti vaimse kultuuripärandi nimistusse sissekande või uuendamise tömahuka protsessi ja ajakuluga, soovime nende tegevuste jaoks küsida toetust 1. ja 4. taotlusvoorst, et toetuse kasutusperiood jääks vahemikku 01.01.–31.12.

Lisainfo

Piret Koorep

tel: 605 2026

E-post: piret.koorep@rahvakultuur.ee

www.rahvakultuur.ee

VALLAVOLIKOGU INFO

Kohila vallavolikogu 30. märtsi e-istungil

Vallavanema informatsioon, ettekandja vallavanem Uku Torjus.

Ülevaade koroonaviirusega nakatumisest Kohila vallas

Nakatumisjuhtude arv hakkas suurenema alates 10. märtsist. Kõige rohkem, 22 uut nakatunut, registreeriti 17. märtsil. Ajavahemikus 10.-21. märtsini tuvastati keskmiselt 12 juhtumit päevas. Nakatatakse peamiselt perekonnaringis (54%) ja töökohtades (15%).

Ülevaade ehitusest

Aespa lasteaia ehitushanke vaidlustusaeg veel kestab, lähinädalate jooksul saab lepingu sõlmida.

Lõpetatud on Wifi4EU projekt, millega rajati Kohila alevisse lasteparki, keskväljaku ja gümnaasiumi territooriumile Wifi vaba leviala. Projekt on teostatud 100% EL-i toetusega.

Rulapargi uus varustus (rambid jm) on tegemisel ja lähinädalatel tulla neid paigaldama.

Vallavalitsuses uued töötajad:

Kaie Nurmsalu – lastekaitse spetsialist

Peeter Pallav – planeeringute juhtivspetsialist

Vallavara võõrandamine

Nõustuti Kohila valla omandis oleva Rapla maakonnas Kohila vallas Loone külas asuva Künka tee L1 katastriüksuse jagamisega vastavalt Rail Balticu raudtee põhiprojekti krundijao-tuskavale. Otsustati võõrandada Künka tee L1 katastriüksuse jagamisel tekkiv Tallinna-Rapla raudtee 1283 kinnisasi tasuta Eesti Vabariigile. Kinnisasi omandamisega seotud toimingud teostab ja kulud kannab riik.

Kehtestati Kohila vallavolikogu 29.10.2019 määruse nr 15 “Koolieelse lasteasutuse kohatasu ja toiduraha maksmise kord” muutmine.

Kohila valla ajaleht

Toimetuse:

Merle Beljæev, tel 5342 3483

e-post: merle.beljaev@kohila.ee

Esne Ernits, tel 5564 7719,

e-post: esne.ernits@kohila.ee

Keeletoimetaja: Katrin Naber

e-post: katrin.naber@gmail.com

Kohila vallavalitsus, Vabaduse 1, Kohila 79804,

tel 489 4760 e-post: vallavalitsus@kohila.ee

Väljaandja:

Kohila vallavalitsus

Küljendus ja trükk:

Auratrükk • www.aura.ee

Tiraaž: 3250

Järgmine ajaleht

ilmub 12. mai 2021

Tegusad noored Kohila gümnaasiumis

Kohila gümnaasiumi õpilasesinduse (ÕE) liikmed on kooli 5.–12. klassi aktiivsed noored, kes soovivad muuta koolielu huvitavamaks ning aidata kaasa murekohtade lahendamisel. Tänu sellele, et liikmeskonnas on erinevate klasside õpilased, jõuavad nendeni kõigi ettepanekud ja mured. Lisaks mõtleb aktiivselt kaasa kooli huvijuht Veronika Paletzky, kes suunab ja juhendab õpilasesinduse ettevõtmisi. Tegemistest annavad ülevaate õpilasesinduse noored.

Kuidas on koroonaaasta mõjutanud õpilasesinduse tööd?

Eks koroonast mööda ei pääse ning seetõttu olime sunnitud mõningaid muudatusi tegema. Koosolekuid, mis enne toimusid näost näkku koolis, teeme nüüd igal reedel virtuaalselt. Samuti peame rohkem mõtlema nii-öelda kastist välja. Põhimõtteliselt ainuke viis, kuidas teiste õpilastele jõuda, on sotsiaalmeedia kaudu, ja sellepärast oleme rohkem rõhku pannud postituste peale, mida saab näha nii meie Instagramist kui ka Facebookist. Loomulikult ei saa hetkel teha üritusi, mis on kindlasti üks õpilasesinduse töö lahendamistest osadest. Eks me katsetame ja proovime, kuidas inimesi rohkem osalema saada, kuidas olla kindel, et informatsioon õpilastele jõuab jms. Ürituste asemel oleme üritanud leida alternatiive ja muid intrigeerivaid tegevusi ning õnneks on meie õpilasesinduses väga lennukate ideedega noored, seega ideede puudust meil väga tihti ette ei tule.

Milliseid põnevaid ettevõtmisi olete korraldanud / korraldate?

Sügisel korraldasime näiteks *halloween*'i stiilipäeva, isadepäeva orienteerumise, samuti tähistasime veebruaris sõbrapäeva ning ülejäänud talve üritasime õpilasi üles kutsuda aktiivselt liikuma, et kodus istudes igav ei hakkaks. Viimasel ajal oleme aktiivsed olnud sotsiaalmeedias. Näiteks tegime Instagramis teehommiku, kus ÕE liige Marie jagas nippe distantsõppeks. Samuti on käimas liikmete *takeover*'id, kus näitame, kuidas mööduvad meie koolipäevad praegusel ajal. Alustasime ka ÕE *podcast*'iga "Jätku juttu!", kus meie liikmed ja külalised räägivad igasugustel teemadel. Kõik

on meie Instagramist järgi vaadatav. Järgmisena on tulemas näiteks südamenädal ja lisaks proovime korraldada ka iga-aastast *moeshow*'d. Selliseid väikseid ettevõtmisi toimub pidevalt. Üritame neid siduda kas mingisuguse tähtpäevaga või proovime lihtsalt uusi asju. Kõik ideed kuulame ära ning üritame mitte teha ennatlikke järeldusi, sest alati tasub proovida.

Mis on olnud suurimaks takistuseks/probleemiks?

Praegune situatsioon on tekitanud mõningaid takistusi, kuid see teebki asja põnevaks ja õpilasesindus saab uusi kogemusi. Näiteks planeerisime koolis läbi viia *Playbox*'i. *Playbox* on üritus, mille raames õpilane kas üksi või sõpradega jäljendab mõnda lauljat või bändi. Esialgu planeerisime seda teha veebruaris, seejärel 5. märtsil. Lõpuks lükkasime ürituse 31. märtsi peale ning tahtsime seda teha video vormis, kuid õpilasesinduseni ei jõudnud ühtegi videot. See on loomulikult arusaadav, arvestades praeguseid piiranguid. Samuti ei ole säärase läbiviimise viis nii põnev kui lava peal, sest puuduvad pealtvaatajad ja lavanärv. Praegu on meie põhiülesanne on edendada õpilasesinduse sotsiaalmeediasid, et info toimuvatest üritustest jõuaks kõikideni, ja otsida uusi lahendusi, kuidas muuta koolielu huvitavamaks ja mitmekesisemaks. Info levitamises on meid aidanud klassijuhatajad, kes enamasti oma õpilastele üritustest infotehti saadavad. Me usume, et digioskuseid, mida distantsõppe vältel omandame, saame kasutada ka tulevikus, et õpilasesinduse töö paremini edeneks.

Jälgi noorte tegemisi Instagramis: kohilaoõpilasesindus ja Facebookis: Kohila Gümnaasiumi Õpilasesindus

Merle Beljæev

Kohila Mõisakool annab teada: ALGAB VASTUVÕTT EELKOOLI

Ootame eelkooli lapsi, kes lähevad
2022. aasta sügisel I klassi ning on valmis
õppeks rühmas. Õppetöö toimub kahel
päeval nädalas.

Registreerumine kuni 3. septembrini 2021.

EELKOOLIS valmistub laps kooliks, see on pehme üleminek uude eluetappi. Soodustame sujuvat sisseelamist kooliellu ning toetame lapse loomulikku huvi hankida teadmisi. Eelkool on lapse arengut soodustav keskkond, kus rühmatöös on tagatud turvatunne ja eduelamused. Tähtis on see, et lapsel tekiks eneseusaldus.

LAPSEVANEMA JAOKS on eelkool võimaluseks saada ülevaade oma lapse arengust ning mõista paremini, millised on tema tugevad küljed ning vajadusel saada selgeks ka, milles läheb vaja kodu ja koolirahva täiendavat toetust.

ÕPE TUGINEB Vanalinna Hariduskolleeegiumis, Püha Miikaeli koolis ja Kohila Mõisakoolis läbiproovitud pedagoogilisele kogemusele.

OLETE OODATUD KODUSESSE KOOLI!

Täiendav info:

anu@kohilamoisakool.ee, tel 50 20 646

KOHILAMOISAKOOL.EE/EELKOOL

VASTUVÕTT KOHILA JA HAGERI 1. KLASSIDESSE TOIMUB KUNI 21. JUUNINI

Kohila Gümnaasiumi õpikeskkonda, õppekava, huvihariduse võimalusi ja vastuvõtuprotsessi tutvustava info leiab alates 21. aprillist kooli kodulehelt.

WWW.KOHILA.EDU.EE

Avatud on II taotlusvoor 2021. a teises poolest toimuvate kultuuri- ja spordiürituste korraldamiseks.

Taotlused palun esitada Kohila vallavalitsuse kultuurinõunikule e-posti aadressil: sigrid.pold@kohila.ee.

Taotluse blankett (projektitoetuse taotlusvorm) on saadaval interneti koduleheküljel aadressil www.kohila.ee

Taotluste esitamise tähtaeg on 31.05.2021.

Hageri
Lambertuse
kogudus
800

Perekond Sullakatko
Hageri kirikus lapse
ristimisel.

Foto: Vello Kuusmaa

Hageri koguduse töö korraldamisest

Hageri koguduse 800. juubeliaasta sündmused on pandud mõneks hetkeks pausile, seni heidame pilgu koguduse töökorraldusele. Hageri kogudus on üks suuremaid Eesti evangeelse luterliku kiriku kogudusi. Inimesi, kes on Hageri koguduses ristitud ja leeris käinud ning kes ei ole teatanud oma kogudusest lahkumisest, on hinnanguliselt umbes 3000. Töökorraldusest ja tegemistest räägib lähemalt koguduse õpetaja, praost Jüri Vallsalu.

Milliste printsiipide alustel on korraldatud koguduse juhtimine?

Kohaliku koguduse ja tegelikult ka terve kiriku juhtimise juures on kõrvuti kaks printsiipi. Vaimulikud teenivad kirikut täielikus hierarhias ja alluvad oma piirkonna piiskopile, viimselt peapiiskopile. Koguduse kui asutuse juhtimine on aga demokraatlik. Iga nelja aasta tagant valitakse kogudusele uus nõukogu (koguduse parlament) ja juhatus (koguduse valitsus). Vaimulike hierarhia kandvaks ideeks on, et vaimulik kui kiriku õpetaja ei saa sõltuda kohaliku koguduse tujudest ja meeldimistest. Tema ülesanne on kuulutada jumalasõna ja toimetada sakramente nii, nagu kirik kui õpetuse kandja seda mõistab. Kiriku õpetuse puhtuse eest kannavad kirikus otsest vastutust piiskopid. Näiteks kui koguduse juhatus ütleks, et jumalateenistuste pidamine ei ole väga populaarne tegevus, teeme ainult seda, mis rahva kirikusse tooks, näiteks korraldame ainult kontserte ja muid populaarseid rahvaüritusi, siis koguduse vaimulik ei saa sellisele algatusele alluda. Sellega on tagatud, et igal kogudusel ei ole oma õpetus ega igal vaimulikul „oma Jumal“. Kiriku (Eesti evangeelse luterliku kiriku, lühendatult EELK) õpetus on ühtne.

Õpetusametile lisaks on kogudusel aga ka palju muid ülesandeid: koguduse kui asutuse, majanduse, sotsiaalse ja kultuurilise valdkonna korraldamine. Nende ülesannete täitmisele on kaasatud kõik koguduseliikmed ja tegevuse koordineerimine on osalusdemokraatia põhimõtteid järgides usaldatud koguduse nõukogule ja juhatusale. Selleks et need kaks printsiipi omavahel kooskõlas oleksid, on vaimulik oma ameti poolt kaasatud ühe liikmena nii koguduse nõukogu kui ka juhatuse töösse.

Kuidas juhtkond moodustub ja mis on nende kohustus?

Koguduse täiskogu ehk terve hääleõiguslik kogudus valib iga nelja aasta järel kogudusele nõukogu. Koguduse nõukogu suurus on kogudustes erinevad. Hageri koguduse nõukokku kuulub 20 valitavat liiget, lisaks õpetaja oma ameti poolt, seega kokku 21 inimest. Nõukogu täidab koguduse parlamendi rolli. Nõukogu valib koguduse juhatuse, revisjonikomisjoni või audiitori ja koguduse sinodisaadikud. Sinod on kiriku regionaalne ehk praostkondlik tööorgan. Hageri kogudus kuulub Lääne-Harju praostkonda. Koguduse nõukogu ülesanne on koguduse eelarve koostamine ja sellest kinnipidamise jälgimine, kinnisvaraga seotud küsimuste otsustamine jms. Koguduse nõukogu valib ka kogudusele uue õpetaja, kui õpetaja ametikoht on vakantseks jäänud.

Juhatus kui koguduse valitsuse ülesanne on nõukogu otsused täide viia. Juhatuses esimees on koguduse valitsuse juht ja lisaks õpetajale ka juriidilise allkirjaõigusega koguduse esindaja väljaspool kogudust.

Kui suur on koguduse aasta eelarve ja millest see tekib? Ülalpidamise kulud?

Hageri koguduse eelarve suurus erineb aastate lõikes päris tunduvalt, jäädes enam vähem 100 000 euro piirimaile. Kogudus on oma olemuselt mittetulundusühing, kus päris suur osa on ka kõikvõimalikel toetustel ja projektirahadel. Koguduse oma annetused on u 60 000 eurot aastas, üüri ja renditulud u 10 000 eurot. Annetused sõpruskogudustelt välismaal u 10 000, erinevad toetused ja projektirahad Eestis 20 000 – 30 000 eurot. Ka Kohila vald on osaline viimases summas oma tublide toetustega kiriku ja palvemaja remondiks ning kultuuriprojektides. Väga suur tähendus koguduse tulude poolel on seega koguduse annetustel, eriti liikmeannetustel. Oleme kogudusena väga tänulikud kõigile, kes on oma annetuste ja toetustega aidanud kirikul olla kirik siin paigas.

Kulutuste suurima osa moodustab palgafond, u 50%. Remondid ja kulutused hoonetele moodustavad u 30% ning kõik muud tegevus- ja majapidamiskulud 20%. Tõsiseks

probleemiks ja väljakutseks on koguduse hoonete, ka kiriku kui arhitektuurimälestise remont ja korrashoid. Remondid on väga kallid, s.h tuleb arvestada muinsuskaitse ettekirjutustega. Raha selleks aga napib. Tavaliselt tehakse selliseid töid kordades suuremate eelarvetega. Riik kiriku tegevust kiriku remontide osas ei toeta. Abi on muinsuskaitse kaudu võimalik saada ainult äärmuslikus olukorras. Vähesel määral on siin leevendust suutnud pakkuda erinevate erakondade algatusel riigi eelarvest eraldatud „katuserahad“, aga kuna nendel rahadel on poliitiline maik juures, siis tavaliselt tehakse sellest väikesest rahast meedias tohutult suur number.

Millised on peamised koguduse vaimulikud talitused?

Koguduse kui kohaliku kiriku ülesanne on kuulutada jumalasõna ja toimetada sakramente. Seega on selle ülesande lahutamatu osa jumalateenistused, armulaud, ristimised, leeritamisest ja laulatused. Lisaks matused, kodude pühitsemised, erinevad palvused, kohtumised ja vestlused kui hingehoidlik tegevus.

Kui palju on ajas muutunud kiriklike laulatuste arv? Kas need on oluliselt vähenenud või on märgata tõusutrendi?

Laulatuste arv Hageri koguduses on olnud 10–12 paari aastas. See on kahtlematult väiksem kui aastakümneid tagasi. Siin on aga põhiliseks teguriks just see, et tänapäeval moodustab väga suur hulk inimesi perekonna ilma abiellumata. Lihtsalt hakatakse koos elama. Küllap on siin oma majanduslikud ja juriidilised põhjused, küllap ka ajastu vaim. Mitteamiellumist ei saaks aga seostada kirikuga. Julgen pigem väita vastupidist: need, kes tahavad abielluda, tahavad seda sageli teha just kiriku altari ees. Praegune koroona-ajastu on oma jälje jätnud aga ka laulatuste ja muude kiriklike talituste osas.

Keda võetakse koguduse liikmeks? Kuidas / kui palju on koguduse liikmed kaasatud koguduse igapäevatöösse?

Koguduse liikmeks võetakse inimesi vastu ristimise kaudu. Mõtteviisi aluseks on Jeesuse

sõnad: „Kes usub ja on ristitud, see päästetakse...“ (Mk 16:16). Seega ei piisa ainult usust, kui inimese vaimsest hoiakust, vaid oluline on ka ristimine sakramendina/märgina. Nendes kirikutes, kus ristitakse lapsi (samuti EELK), on tähtsalt kohal ka konfirmatsioon (kinnitamine) ehk leeripäev. Kuna lastelt ei saa eeldada usu tunnistamist, siis neid õpetatakse ja täisealiseks saades nad tulevad koguduse ette ning tunnistavad kristliku usu oma usuks. Nii me teeme vahet lapsena ristitud ja täisealiseks koguduseliikmete vahel. Leeris käinud ja oma usku koguduse ees tunnistanud inimesed moodustavad koguduse valimisõigusliku täiskogu.

Valdav osa koguduse tegevusest on õhinapõhine. Kõik koguduseliikmed on kutsutud kaasa aitama ja tegutsema, et koguduse tegevus oleks elav. Mõnes koguduses see on paremini õnnestunud, teistes mitte nii hästi. Hageri koguduse aktiiv on olnud suhteliselt tubli ja väljapaistev. Kogudus maksab osalist töötasu ainult neile, kellel on püsivad kohustused. Nende hulka kuuluvad õpetaja, organist, kirikuteenija, kantseleiametnik, koorijuhid ja ringide juhid.

Kes valmistab kirikuõpetaja riided? Mis neist edasi saab?

Vaimulike liturgilised riided ostetakse tavaliselt vastavatest kirikutarvete kauplustest või tellitakse sellele ülesandele pühendunud rätsepatöökodadelt. Keegi ei keela oskajatel aga neid riideid ka ise valmistada. Tähtis on, et riietus vastaks kiriklikule traditsioonile. See traditsioon on omakorda seotud kiriku liturgiliste värvidega. Vaimulike riietuse omanise osas on kogudustel erinevad hoiakud. Väheses kogudustes on riietus koguduse omand, aga tavaliselt mitte, sest vaimulikud on erinevat kasvu. Nooremate vaimulike puhul, kes veel võivad liikuda kogudusest kogudusse, läheb riietus nendega kaasa. Emerituuri (vanduspensionile) jäänud vaimulike riietus jääb tavaliselt tema viimase koguduse hooletseks. Vaimulike liturgiline riietus võib olla väga keerukas ja kunstipärane, mis on muidugi ka kallis. Eesti oludes on aga rõhuasetus olnud praktilisusel ja lihtsusel.

Kohamälu aitab kogukonda koondada

Postikate kogukonnas oleme varsti juba kümme aastat teinud päris palju selleks, et mäletaksime oma asumi lugu ja siin elanud inimesi. Oleme kogunud nende mälestusi ja toredaid igapäevaelu lugusid.

2013. ja 2014. aastal korraldasime Postfesti raames neli huvitavat kohtumist – tutvusime koos töölisasumi kohta tehtud uuringuga, kaasates asjatundjad ja kogukonnas elavate inimeste mälestused. Korraldasime kirjan- dus- ja filmiõhtu, tutvusime mõisa omanike tehtud ülevaates Kohila mõisa ajaloo ja me- muaaridega.

Raamatukogu on olnud meie hea partner ning praegugi saab seal vaadata 1911. aasta paberivabriku alade kaarti, millelt saab ette- kujutuse 110 aasta tagusest asumiruumist.

Alates 2014. aastast oleme korraldanud neljal korral oma piirkonna endiste ja praeguste elanike kokkutulekuid, osalenud on ala- ti ligi 50 inimest. Loodame, et lähiajal tuleb ka aeg, et viiendat korda kokku saada.

2018. ja 2019. aastal korraldasime esimese tänavafestivali, Supifesti, kuhu ootasime kõiki valla elanikke ja külalisi meie tegemisi ning toredat elukeskkonda uudistama.

Esimese üleskutse kirjutada koos asumi lugusid tegin 2014. aastal. Oleme saanud to- redaid kirjutisi.

Nüüdseks läbib meie asumit jalutajate ja ratturite poolt aktiivselt kasutuses olev kõn- nitee, mille ääres on kaks pinki. Siit tekkiski mõte nendest nimelised pingid teha. Nii saa- vad möödud pingil puhates teada ka meie asumis elanud inimestest.

Meie asumis on elanud Kohila rahvale tuntud velskrid Erna Kolon ja Maie Evisalu.

Nüüd sooviksimegi koguda meenutusi nende kohta. Mida te mäletate nendest? Tä- nuks nende pikkade tööaastate eest inimeste abistamisel vääriskid need lood kirjanemist!

Ootan oma postkasti Posti 9–4 või meilile Inna.Laanmets@eesti.ee väikesi lugusid, mida mäletate nendest kogukonnale pühendunud inimestest.

Praegune tubane aeg annab selleks võima- luse, et mõni meenutus kirja panna. Kui taas koguneda võime, avame koos ühel pingil ni- metahvli nendele vapratele naistele!

Täna siinkohal ka kõiki neid, kes saatsid ja töid 2-kopikalised vihikud ja kes panustasid eelmisel suvel paberivabriku juures toimunud keskkonnasümpoosioni õnnestumisse. Sel aastal jätkame ja peatselt on taas oodata üles- kutset kogukonna kaasamiseks!

Seniks oleme kodused ja teeme kirjatööd.

Teeme ühiselt kõik, et peatselt taas kogu- neda saaksime!

Inna Laanmets
Posti tänava elanik

KP Factory on endine Kohila Paberivabriku territooriumil kooli- ja kontoritarvete tootmisega tegelev ettevõtte alates 2009.

Kohila paberivabrik 1907. aastal

KP Factory OÜ võtab tööle:

Laohoidja

Töökoht asub Kohilas, Tööstuse 19a
Tööaeg E - R 08.00 - 16.30

Tööülesanded:

- Lao töö korraldamine
- Kaupade ja materjalide laadimise ja paigutamise korraldamine ning vastavuse kontroll
- Kaupade komplekteerimine, pakkimine ja lähetamine
- Inventuuride läbiviimine
- Transporttööliste igapäevase töö korraldamine

Omalt poolt pakume:

- Huvitavat ja stabiilset tööd edukas ettevõttes
- Kaasaegset töökeskkonda ja töövahendeid
- Väljaõpet kohapeal
- Sõbralikku ja toetavat meeskonda

Nõutud haridus:

- Keskharidus

 KP FACTORY
WAY TO ORGANIZING

Lisainfo +372 489 0010
Tööle asumise aeg: niipea kui võimalik
Võtame ühendust ainult väljavalitud kandidaatidega

Sooviavaldus ja elulookirjeldus
koos palgasooviga saata aadressil sales@kpf.ee

www.kpf.ee

KP Factory on endine Kohila Paberivabriku territooriumil kooli- ja kontoritarvete tootmisega tegelev ettevõtte alates 2009.

Kohila paberivabrik 1907. aastal

KP Factory OÜ võtab tööle:

Koristaja

Töökoht asub Kohilas

Tööülesanded:

- Tootmis - ja kontoriruumide koristamine

Nõudmised kandidaadile:

- Ausus, hoolikus, täpsus
- Kohusetundlikkus
- Hea pingetaluvus
- Hea tervis ja füüsiline vorm

Omalt poolt pakume:

- Stabiilset tööd ja sissetulekut edukas ettevõttes
- Kaasaegset töökeskkonda ja töövahendeid
- Sõbralikku ja toetavat meeskonda
- Väljaõpet kohapeal

 KP FACTORY
WAY TO ORGANIZING

Lisainfo +372 489 0010
Tööle asumise aeg: niipea kui võimalik
Võtame ühendust ainult väljavalitud kandidaatidega

Sooviavaldus ja elulookirjeldus
koos palgasooviga saata aadressil sales@kpf.ee või
tuua Tööstuse 19a Kohila, 79806 Raplamaa

www.kpf.ee

RUBRIIK

KOOS TERVISLIKUMA ELUKESKKONNA POOLE!

Enamikus olukordades ei vaja looma- ja linnupojad inimeste abi

Looma- ja linnuvanamatele on kevad keeruline aeg ning väljakutseid on palju – leida sobiv pesapaik ja partner, leida piisav kõhutäis ning kaitsta ja kasvatada järglasi. Praeguseks on enamik neist eeldatavalt partneri ja pesapaiga juba leidnud või kohe leidmas ning ka sööki leidub ilmade soojenedes üha enam.

Selleks, et ka nende järglased turvaliselt suureks ja tugevaks saaksid kasvada, lasub vastutus ka igalühel meist.

Kõige olulisem on hoida meelest teadmine, et enamikus olukordades ei vaja looma- ja linnupojad inimeste abi. Ka isegi siis mitte, kui poeg tundub olevat jäetud ilma vanema hooleta ja üksi. Lindude ja loomade lapsepõlv pole sama roosiline kui meil, inimestel, keda alati valvatakse ja jälgitakse. Loomapojad jäävad tihti üksinda ootele, kuni vanemad toiduretkelt naasevad. Kui inimene sellesse protsessi sekkub, võib kahju olla väga suur – vanem hülgab poja, misjärel muutub loomapoja ellujäämise võimalus väga väikeseks.

Kui oled sattunud kokku looma- või linnupojaga, kes pole silmanähtavalt vigastatud või kuhugi kinni jäänud, kes reageerib ja liigutab või häälitseb, on temaga tõenäoliselt kõik korras. See tähendab, et leidjal tuleb võimalikult kiiresti ja vaikselt eemalduda ning igal juhul mitte looma häirida – toita, pildistada, sülle võtta, paitada ega endaga kaasa võtta! Loomad ei vaja enamasti inimestelt sellist abi nagu inimene inimeselt vajab.

Kuigi nad on äärmiselt vahvad ja armsad, ei ole tegemist lemmikloomadega ning neile pole loomumomane nautida inimestega kokkupuudet, vastupidi, see tekitab neis väga suurt hirmu ja stressi.

Kui aga tundub, et loom tõesti vajab abi, konsulteerige asjatundjatega keskkonnaametist, helistades numbril 1247, või loomapääste organisatsioonist ning tegutseda vaid sealt saadud info ja juhiste järgi.

Anname uuele elule võimaluse!

Agnes Saks
keskkonnanõunik,
Irene Volk

Kohila Keskkonnahariduse Keskuse juhataja

Lõkkes võib põletada vaid puhast puitu

Prügi põletamine koduaedades on päevakajaline just kevadel, kui võetakse ette suurpuhastus kodus ja aias. Aiamaal peenraid korrastades või viljapuid lõigates tekib aiaprügi, mida soovitakse lõkkes põletada.

Kuigi aiaprügist vabanemisel tundub põletamine kõige lihtsam viis, on lõkke tegemine paljudes asulates keelatud, sh on selles osas piirangud seatud Kohila vallas. Enne aiajäätmete põletamist uuri, kas lõket üldse teha tohib. Täpsed tingimused saad teada vallavalitsusest või vallas kehtivast heakorraeskirjast. Kui lõkke tegemine on lubatud, ära lisa sinna olmejäätmeid, vaid põleta ainult kuivi oksa. Puulehed ja muud taimed sobivad paremini kompostimiseks, mitte põletamiseks.

Sageli näeme aga tossamas lõkkeit, kuhu on pandud ka põletamiseks ebasobivaid asju. Äraviskamisele lähivad vanad mööbliesemed, riided, jalanõud, rehvid, ehitusjäätmed ja muu kasutuks muutunud kraam. Neid asju aga tulle panna kindlasti ei tohi.

Pea meele, et jäätmete põletamisel kahjustad enda ja naabrite tervist, seetõttu on see ka seadusega keelatud! Jäätmeid lõkkes põletada ei tohi, sest põletamisel tekkinud toksilised ained ei saasta mitte ainult õhku, vaid ladestuvad maapinnale, kandudes sealt edasi põhjavette. Jäätmete põletamisel õhku paiskunud mürgiseid aineid hingame me ise sisse, samad ained langevad aias kasvavatele taimedele ning jõuavad meie kehasse aiasaadustega, näiteks marjade või köögiviljadega. Seepärast ära pane kunagi lõkkesse midagi muud peale kuivade okste, immutamata puidu või kiletamata papi ja paberi.

Prügi põletamisega kaasnevad müüdid on visad kaduma. Sageli arvatakse, et kui vanasti põletati prügi ahjus ja lõkkes, siis järelkult võib seda teha ka nüüd. Aastate jooksul on jäätmed muutunud: kui mõnikümmend aastat tagasi pakiti toiduained paberisse ja klaastarasse, siis praegu kasutatakse valdavalt plastpakendeid. Samuti on kasvanud jäätmete hulk, sest tarbimine on muutunud ja suurenenud.

Kõige lihtsam viis jäätmetest vabaneda on need liigiti sortida: paberi- ja papipakendid ning plastpakendid saab viia

KAS TEADSID, ET...

jäätmete koostises on aineid, mis lõkkes põletades vabanevad keskkonda ning võivad tuulega kanduda oma koduaiast kaugemale. Plastide mittetäielikul põlemisel paiskub õhku mürgikokteil, mis sisaldab mh vähki tekitavaid ühendeid. Näiteks tekivad nii dioksiidid, mis on üks mürgisemaid ühendeid, mida inimene on suuteline tekitama – ja seda just kodusel jäätme-põletusel. Dioksiidid on silmale nähtamatud ja nende mõju inimese tervisele ei avaldu kohe. Sageli võib minna aastaid, enne kui haigusnähud ilmnevad. Mõnel juhul võivad mõjud avalduda alles järglastel. Kõige rohkem tekib dioksiini plastmassi, kilekottide, rehvide, töödeldud puidu ja paberi ning muu taolise põlemisel. Need on pika toimega mürgained, mis sadestuvad mullas ja seejärel köögiviljades, neid süües jõuavad mürgised ained meie organismi.

avalikesse kogumiskonteineritesse, pandimärgiga pudelid taa-rautomaati. Vanad mööbliesemed, ehitus- ja lammutusjäätmed ning rehvid saab üle anda jäätmejaama enamasti tasuta.

Reeglid näevad ette, et ka üksikud suvilad peavad liituma korraldatud jäätmeveoga, mis tagab regulaarse segaolmejäätmete äraveo. Talveperioodiks, kui suvemaja ei kasutata, on võimalik jäätmeveo leping peatada. Selle kohta leiab rohkem infot Kohila valla veebilehelt.

Lähima jäätmejaama, avaliku pakendikonteineri või vastuse küsimusele, kuhu millised jäätmed viia, leiad Kohila valla veebilehelt või Internetis veebilehelt kuhuvia.ee. Kohalike võimaluste kohta saab uurida ka omavalitsuse koostatud jäätmehoolduseeskirjast.

Mari Kala

keskkonnameti keskkonnahariduse ja kommunikatsiooniosakond, täiendanud Agnes Saks keskkonnanõunik

Mari Kala

Raplamaa

NAISTE TUGIKESKUS

tel: 54005144 www.raplanaistetugi.ee
raplamaanaistetugikeskus@gmail.com

TASUTA TEENUSED

- Esmane kriisinõustamine
- Juhtumipõhine nõustamine
- Vajadusel psühholoogiline nõustamine, psühhoteraapia, õigusabi, ajutine majutus

Vägivallast on väljapääs. Aitame sul seda leida.

envl

Programm LIFE paneb Raplamaa keskkonnaprojektidele õla alla

Kuidas lähendada omavahel Rapla maakonna kohalike kogukondade ja looduskaitse huvisid või taastada poollooduslikke koosluseid ning soid, kui kohalikul tasemel napib raha? Üheks selliseks Euroopa otsetoetuseks on programm LIFE, mille abil on kohalikel omavalitsustel, riigiasutustel ja ettevõtjatel võimalus oma projektile rahastust taotleda.

Programm LIFE annab võimaluse ja vahendid midagi Raplamaa looduse ja keskkonna heaks ära teha nii, et see ka reaalset olulist mõju avaldaks. Lahendused peavad sealjuures arvestama meid ümbritseva keskkonnaga, pakkudes ka majanduslikku ja sotsiaalset mõju.

Palju häid näiteid

LIFE'i programmist võivad raha saada väga erineva suunitlusega keskkonnaprojektid. Näiteks viiakse LIFE IP Forest&FarmLand projekti käigus Natura 2000 aladel läbi maastike ja sealsete ökosüsteemide kaitsetegevusi, parandamaks seal elavate liikide seisundit. Muuhulgas taastatakse ka 3500 hektari ulatuses märgade metsade elupaiku ning 500 hektari jagu kuuvaade metsade elupaiku.

Nii juba mainitud kui ka paljude teiste projektide puhul mängib olulist rolli kohalike keskkonnateadlikkuse kasvamine. Selleks korraldatakse LIFE'i programmist rahastatud projektide raames erinevaid talguid ning õppereise noortele ja täiskasvanutele, mille käigus jagavad teadmisi vastava valdkonna spetsialistid.

Õppereise on korraldatud nii Raplamaa koolide õpilastele kui ka Rapla maakonnas: näiteks on LIFE NaturallyEst projekti raames toimunud retki Eestimaa rabadesse, sealhulgas Mukri rappa, tõstmaks seeläbi kokkutulnud huviliste teadlikkust neist ümbritsevast looduskeskkonnast.

Sarnasel eesmärgil on üle kogu Eesti läbi viidud ka LIFE BaltInfoHaz projekti, mille eesmärk oli aidata suurendada elanikkonna teadlikkust ohtlikest ainetest, mõjutades seeläbi ka nende käitumisharjumusi. Projekti tulemusena võiks väheneda kokkupuute risk ohtlike ainetega ning paraneda nii keskkonna kui ka inimese tervis.

Kastist välja

Programmil LIFE on sel aastal kokku neli suunda: loodus ja

elurikkus; ringmajandus ja elukvaliteet (sh õhukvaliteet, muld, vesi, jäätmed, kemikaalid, müra, ressursikasutus ja -tõhusus); kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine ning puhtale energiale üleminek. Raha võiks sealjuures eelkõige taotleda just suure mõjuga, s.t poolemiljoniliste ja suuremate ettevõtmiste jaoks, milleks Eestil siseriiklikke vahendeid alati ei jätku.

Hea projekti eelduseks on keskne idee, mistõttu on oluline, et projekti lugeja saaks aru, milles seisneb probleem, kuidas seda lahendada asutakse, milliseid tegevusi planeeritakse ning millist tulemust taotletakse. Idee võiks tulla kastist väljapoole mõtlemisest ja teadmisest, et LIFE soovib näha praktilisi, käegakatsutavaid tulemeid, millega panustatakse reaalset ja otsest projekti seatud eesmärkidesse.

Väga oodatud on projektid, mis keskkonnas midagi paremaks teevad ja mida saaks hiljem laiemalt rakendada. Näiteks oleks soovituslik tutvuda Euroopa rohelise kokkuleppega ja kliimapolitiika põhialustega aastani 2050, mis annavad ülevaatliku pildi nii ELi kui ka Eesti prioriteetidest.

Milline on hea projekt?

Sageli võib tekitada asjaosalistes küsimusi, millistele projektidele rahastust jagatakse ning millistele mitte. Siinkohal tasub mainimist, et hea projekt on uudne Euroopa Liidu tasemel, mistõttu tuleks projekti kirjutajal mõelda laiemalt, mitte ainult Eestile.

Eduka ning laiahaardelise projekti eelduseks on ka kirglikud ja teemat hästi valdavad inimesed, kes tajuvad valdkonnasiseid probleeme ning oskavad neile ka lahendust näha. Seega peab projekti meeskond koosnema oma ala ekspertidest ning kui need on leitud, hakatakse arutama ja mõtlema, kus on kõige kriitilisem murekoht ning kuidas annaks seda parandada.

Kindlasti tasuks projekti kirjutamisel läheneda probleemile laiemalt ja uurida, mida teistes riikides samas valdkonnas juba tehtud on. Heal projektil on partnereid mitmest riigist, mis näitab teema olulisust laiemalt, samuti hinnatakse selliseid projekte üldjuhul kõrgemalt.

Ideedele jagub võimalusi

Programm LIFE pole aga ainus võimalus keskkonnategevuste täideviimiseks. Muuhulgas aitab ideid ellu viia Horisont, mis on maailma suurim teadus- ja arendustegevust ning rahvusvahelisel koostööl toetav programm.

Horisont ja LIFE on omavahel tihedalt seotud – nii mõnigi keskkonnaprojekt on enne LIFE'i programmi alustanud Horisondist, mis peab oluliseks kolme suunda: oodatud on projektid, mille käigus toetatakse tipptasemel teadust, ühiskonnaprobleemidele lahenduste otsimist või juhtpositsiooni saavutamist tööstuses selleks vajaliku teaduse abil. Seega keskendub Horisont eelkõige teadusuuringute läbiviimisele ning aitab neid eesmärgipäraselt täide viia. Miks mitte koguda alustuseks tõenduslohist teaduslikku materjali, mille tulemusi annaks hõlpsalt ära kasutada LIFE'i programmi tarvis?

Sarnaselt programmiga Horisont saab projekti jaoks raha taotleda ka Euroopa Liidu Innovaatsiooniaidist, mille puhul keskendutakse innovaatiliste madala süsinikusisaldusega tehnoloogiate arendamisele ja kasutuselevõtule. Sealhulgas on võimalik toetust saada projektidele, mis leiavad lahendusi süsiniku kinnipüüdmisele, ladestamisele ja utiliseerimisele või loovad kasvuhoonegaaside kokkuhoidu energiantensiivses tööstuses.

Sarnaselt programmiga Horisont saab projekti jaoks raha taotleda ka Euroopa Liidu Innovaatsiooniaidist, mille puhul keskendutakse innovaatiliste madala süsinikusisaldusega tehnoloogiate arendamisele ja kasutuselevõtule. Sealhulgas on võimalik toetust saada projektidele, mis leiavad lahendusi süsiniku kinnipüüdmisele, ladestamisele ja utiliseerimisele või loovad kasvuhoonegaaside kokkuhoidu energiantensiivses tööstuses.

Küsi julgelt abi

Programmi taotlusvoorud avanevad juba sel suvel. Täpsemat infot projekti kirjutamisega seotud küsimuste ning tähtaegade kohta jagavad LIFE'i kontaktisikud, kes julgustavad esitajaid nendega otse ühendust võtma.

Keskkonnaministeeriumis ja keskkonnainvesteeringute keskusel töötavad LIFE'i projektijuhid, kes aitavad muuta programmi nähtavamaks, tõsta taotlejate teadlikkust projekti võimalustest, aidata parandada projektitaotluste kvaliteeti ning leida sobivaid partnereid. Ühtlasi on palju kasulikku informatsiooni jagada juba rahastuse saanud projektide juhtidel.

Tasub mees pidada, et projekti kirjutamine pole tegelikult nii keeruline kui esmapilgul tundub. LIFE'is on paindlikust ning vajadusel saab teha muudatusi. Kui esimesel korral raha saada ei õnnestunud, tasub proovida uuesti. Vastavalt tagasisidele projekti täiendades võib see järgmisel aastal olla juba palju edukam: julge pealehakkamine on pool võitu.

Artikli kirjutamist on rahastatud projektist „LIFE'i programmist teadlikkuse suurendamine ja projektitaotluste kvaliteedi parandamine 2”, mida rahastab Euroopa Liidu liikmesriikide keskkonnaprojektide kaasrahastamise programm LIFE.

Prillimäe Põnnipere lasteaed sai 60-aastaseks

21. märtsil täitis Prillimäe Põnnipere lasteaial 60 tegutsemisaasta. Nende aastakümnete sisse mahub väga palju sisukaid ettevõtmisi nii õppeprotsessis kui ka lasteaia õpikeskkonna kujundamises ja kujunemises tervikuna.

Riigis valitseva olukorra tõttu suurt juubelipidu praegu korraldada ei saanud, kuid loodame, et sügiseks muutub elu Eestimaal taas normaalseks ning siis saame kõikide heade endiste kolleegide ja sõpradega ikkagi kohtuda.

Eelmisest aastast väärib esiletõstmist liitumine tervist edendavate lasteaedade (TEL) võrgustikuga. Tervist edendavaid põhimõtteid oleme väärtustanud juba aastaid, oleme rakendanud õuesõpet ja kiusamisest vaba metoodikat. Kõigest sellest kasvaski välja vajadus liituda TEL-võrgustikuga, et suurendada veelgi laste ja meeskonna terviseteadlikkust. Siinkohal tahame tänada Raplamaa tervist edendavate lasteaedade võrgustiku koordinaatorit Mari Laasi, kes meid väga palju abistas, toetas ja juhendas ning meie meeskonda koolitas.

Juba enne koroonaaega hakkasime lapsi lasteaeda vastu võtma õues. Kui ilm vähegi võimaldas, toimusid ka hommiku-, lõuna ja õhtusöömised õues. Lapsed õppisid ise aed- ja puuviljadest toorsalateid valmistama ja lauda katma. Peagi muutuvad ilmad järjest soojemaks ning hakkame taas tegevusi rohkem õues läbi viima. Lastel on ka palju põnevaid õueatraksioone, kus erinevaid mängu saab mängida. Sügisel rajasid meie aktiivsed lapsevanemad las-

tele mudaköögi, mille ehitamiseks saime materjali Kohila Vineerilt. Õuealale kerkib peagi ka aiamaja, kus õpetajad saavad lastega õuesõppe tegevusi läbi viia. Võime enda kohta öelda, et oleme juba peaaegu õuelasteaed. Ja, mis on peamine, meie lapsed tahavad väga õues mängida, tegutseda ning samaaegselt nad ka õpivad ja avastavad õpetajate juhendamisel uusi huvitavaid asju.

Sügisel alustasid neli lasteaia töötajat – kaks assistenti, õpetaja abi ja majandusjuhataja, õpinguid Valgamaa kutseõppekeskuse korraldatud töökohapõhisel lapsehoidja koolitusel. Kõiki neid vajalikke oskusi ja teadmisi rakendavad nad töös lastega. Seega on kõik rühmas töötavad inimesed igati pädevad lapsi igapäevaselt arendama ja õpetama.

Käesolevast aastast on Kohila valla lasteaedades juures uus ametikoht – haridustehnoloog. Mida see tähendab? Eelkõige aitab haridustehnoloog õpetajaid just selles osas, kuidas õppimist digivahenditega põnevamaks muuta. Õpetajad saavad tuge, abi ja juhendamist, kuidas digivahendeid kasutada ja arendada nii enda kui ka laste digipädevusi. Samas on haridustehnoloog ka see, kes aitab selgitada digiseadmete kasutamisest tulenevaid ohte ja riske ning seda, kuidas neid vältida. Digivahendite kasutamisel on nii plusse kui ka miinuseid ja õpetajatel on oluliselt lihtsam oma õppetööd planeerida, kui kõrval on inimene, kes aitab seda tehnoloogiast ümbritsetud maailma lasteaia konteksti panna.

Meie maja haridustehnoloog on meile juba tuttav lapsevanem ja hoolekogu esinaine Elyna Heinmäe. Ta on haridustehnoloogina toimetamas ka teistes haridusasutustes ning kontakt Tallinna ülikooliga võimaldab meie õpetajatel olla kursis uuemate vahendite ja õpetustega, mida oma majas rakendada. Kui teil lapsevanemadena on küsimusi seoses digivahendite jm tehnoloogia kasutamisega meie lasteaias, siis võib alati Elynalt abi ja nõu küsida ning lihtsalt mõtteid vahetada.

Kokkuvõtteks võib öelda, et vaatamata praegu riigis kehtivale eriolukorrale, tegutseme meie ikka igapäevaselt selle nimel, et meie lastel oleks väga hea, huvitav ja turvaline õppimise ja arenemise võimalus.

Anu Kaeval

Prillimäe Põnnipere lasteaia direktor

Rebecca Uibuu orelil.

Paula Liisa Alasepp orelil.

Kevadisi uudiseid Kohila koolituskeskuse muusikakoolist

Ouverture (avamäng)

1. veebruarist läksid üldhariduskoolid distantsõppele. Alates 2021. a märtsikuust on kogu Eestimaa suletud. Nädal enne seda said õpetajad anda rühmatunde individuaaltundidena – üks õpetaja oli ühes klassinurgas, 1–2 õpilast tühja klassi peal laiali. Veebruarist märtsini käis muusikakoolis ajaga võidu õpilaste esinemiste filmimine-lindistamine suurima vabariikliku konkursi, „Parim noor instrumentalist 2021” jaoks, mida korraldab Eesti muusikakoolide liit.

Proloog

Ja keset praegust suurt vaikust hakkas järsku iga päev tulema konkursitulemusi nagu lumikellukesi lume alt – ja seda rõõmu jagus paari nädala jagu igasse päeva.

Eesti muusikakoolide liidu konkursi „Parim noor instrumentalist 2021” vabariikliku vooru tulemused:

- **Melinda Velbaum** saavutas madalate vaskpuhkpillide (altsarv) õpilaste I vanuserühmas III koha!
<https://youtu.be/f8Fibqo5nrA>

Õpetaja **Aigar Kostabi**, kontsertmeister **Terje Palli**

Eriliselt suur aplaus Aigarile ja Terjele, kes tegid oma auhinnatud õpilastega puhta töö – Nõmme muusikakoolist saadi kokku tervelt 16 auhinnalist kohta, mille seas oli ka üks GRAND PRIX!!!

- A-kategooria III vanuserühmas (13–14-aastased) saavutas **Rebecca Uibubuu** orelil I koha!
G. Otsa nim. Tallinna muusikakool, õp Kristel Aer (Aga ikkagi Eve Lendi õpilane) <https://youtu.be/VmvfSqUH7fA>
- B-kategooria IV vanuserühmas (15–19-aastased) saavutas **Paula Liisa Alasepp** orelil II koha!
Õpetaja **Eve Lend**
<https://youtu.be/emNJ1sB3lkg>

Retsitatiiv

Mäletan, kuidas õpetaja Eve Lend korraldas kaks aastat tagasi sügisel Tohisool tänukontserdi Kohila vallale, et tänada oreli ostu eest. Teine osa rahast tuli Eesti muusikakoolide liidu toetusprogrammist „Igal lapsel oma pill”. 2020. a sügiseks koostas õp Eve Lend ka oreli õppekava, mis on nüüd üleval Eesti hariduse infosüsteemis EHIS. Selle vähese aja jooksul on ta jõudnud kasvatada väga hea järelkasvu. 2021. a varakevadel said nii õpetaja kui ka tema õpilased Rebecca ja Paula Liisa Eesti muusikakoolide liidu arengutoetuse noortele talentidele ning edukatele õpetajatele, mis kulus väga marjaks ära õpilaste esinemiste lindistusteks ja õpetaja täiendõppe jätkamiseks EELK usuteaduse instituudis oreli õppes.

- **Mattias Heina**, kes oli Eve Lendi õpilane, kuid läks pärast V klassi muusikakeskkooli, löikab loorbereid oma koolis – Mattias sai koolidevahelisel konkursil I koha!

Ferenc Liszt – Ungari rapsoodia nr. 2 cis-moll (Tallinna muusikakeskkooli 9. kl, õp Kersti Sumera)
<https://youtu.be/-TLMSOcKuss>

- Looide-Eesti eelvoor flöödieriala õpilastele 9. märtsil 2021, **Maarja Vahi** (III vanuserühm, 13–14-aastased) – diplom
<https://youtu.be/Cy2rocjNVg>

Õpetaja **Meelika Mikson**, kontsertmeister **Maret Vihmann**

- **Anna Vahi** (0 vanuserühm) – diplom
<https://youtu.be/YNCvUU2dmOo>

Õpetaja **Meelika Mikson**, kontsertmeister **Maret Vihmann**

- Plokkflöödi konkursil osales ka **Midli Kempo**
<https://www.youtube.com/watch?v=efVHiAurPs8>

Õpetaja **Meelika Mikson**, kontsertmeister **Maret Vihmann**

- Plokkflöödi vabariiklik voor 19.03: II vanuserühmas saavutas **Annimari Pauliine Verev** III koha!

Õpetaja ja kontsertmeister **Heli Kendra**
<https://youtu.be/hWiJY5OhNns>

- I vanuserühm, **Grete Helene Kuur** – diplom!
<https://youtu.be/V8hwvTg7Rr4>

Õpetaja **Meelika Mikson**, kontsertmeister **Maret Vihmann**

- II vanuserühm, **Lydia Lugovaja** – diplom!
<https://youtu.be/aIJLqMxLsfw>

Õpetaja **Meelika Mikson**, kontsertmeister **Maret Vihmann**

- Vabariiklik voor klaveriõpilastele 12. märtsil 2021 Keila muusikakoolis.

- 0 vanuserühma tulemused: **Lenna Kalamäe** – DIPLOM!!
Õpetaja **Triin Kala**

https://www.youtube.com/watch?v=n_HqMgw485w

- Vabariiklikus voorus metsasarve õpilastele saavutas IV vanuserühmas (14–15-aastased) **Magnus Moosar** III koha!
Õpetaja **Aigar Kostabi**, kontsertmeister **Terje Palli**
<https://youtu.be/SQoW9TjzNw>

Epiloog

Aigar Kostabi, puhkpillide õpetaja:

Olen selle 31-aastase õpetajatöö kõrvalt läbinud igasuguseid konkursse ja praegune süsteem on tegelikult vägagi lapse ning õpetajasõbralik. Kui alustasin, siis anti praktiliselt välja I,

II ja III koht ning vahetevahel ka diplom. Väga raske oli läbi lüüa ning selgitada õpilasele hea mängu juures 4.–9. kohta.

Siis hulk aega olid konkursid sellist laadi, kuhu oli lisatud plaanimajandus ja žürii elu mugavaks tegemine. Piirkondlik voor lindistati otse saalis žürii ees ja lint saadeti Eesti muusikakoolide liitu, kus oli uus žürii, kes praakis kohe pooled välja. Oli igasuguseid juhtumeid, näiteks said kaks väga tubli last oma regioonis võidu, aga edasi lasti ainult üks, sest kehtis 50% nõue. Finaal toimus jälle uue žürii ees, kes selgitas siis kappuüest osavõtjatest parimad. Lõppvoorul võis kogu vaskpilli seltskonna peale jõuda kokku 30 õpilast. Juhtus lausa selliseid olukordi, et ei võisteldudki kellegi muu kui ainult iseendaga. (Sel aastal oli finaalis kusagil 150 pillipuhajat).

Ma arvan, et iga konkurs on oma nägu juba tänu žüriile. Alati kaasneb hulganisti rõõmu ja kindlasti ka pettumusi (pole rahul žüriiga või mõne üksiku liikmega), aga kunagi ei tohi käega lüüa, sest pärast konkursi lähed klassi ja jätkad sealt, kus pooleli jäid, ning elu läheb mõnusalt edasi. Tänu konkursile oled ju suure sammu edasi liikunud, mida ei pruugi öelda nende kohta, kes pole seda läbi teinud. P.s. Konkursist on võimatu osa võtta, kui sa pole süstemaatiliselt aastaid tööd teinud, sest kohustuslikud lood lähevad iga grupiga aina raskemaks ja konkursimaailma lubab nina pista ainult vaheaastate tõsine töö. Minul osales seekord konkursil viis õpilast, kellest kaks olid finaalis. Ülejäanutega polnud võimalik proovidagi, sest taseme puudumise tõttu poleks nad saanud kavasid selgeks! (Muidugi, kolme esimese klassi lapsega polegi see võimalik.)

Olen olnud ka mõned korrad žüriis. Enamasti on ikka toimunud arutelu ning punkte on vastavalt üldmuljele korigeeritud. Tihti määrab punktide vahekorra parim esineja – kui keegi on ikka peajagu teistest üle, siis on järgnevatel tahetmata raske isegi hea mänguga priskeid punkte saada.

Olen näinud isegi 12-punktilist hinnangut ja need on tulnud tavaliselt n-ö kõiketeadvatelt õpsidelt. Seekord metsasarve žüriis olles imestasin samuti mõnede kolleegide purustavate punktide üle, aga eks elu ongi kirev, mis teha! Mina tunnustasin lapsi pigem tehtud töö eest ja peale selle polnud ju kellegi mängus midagi katastroofilist. Lõppude lõpuks on ka diplom lapsele, õpetajale ja koolile väga suur tunnustus!

Kauneid videotunde kõigile!

Retsitatiivi ja korjet teostanud
Inga Heamägi
Kohila koolituskeskuse direktor

Annimari Pauliine Verev plockflöödil.

Lenna Kalamäe klaveril.

Linnupesa aasta rohelistena

Sutlema Linnupesa lasteaid liitus Rohelise Kooli projektiga 2019. a märtsikuus. Pärast aastast tegevust ja aruande esitamist tunnustati meid, esimese lasteaiana Raplamaal, 5. juunil 2020 roheline lipuga. Samal kevadel alustas Rohelise Kooli Eesti patroonina ka president Kersti Kaljulaid.

Igal õppeaastal valime kolm teemat, millega aasta jooksul põhjalikumalt tegeleda. Enne teemade lõpliku kinnitamist kuulame ära õpetajate ja tööühma liikmete ettepanekud ning nendest kooruvad välja ideed, kuidas neid lastega käsitleda ja milliseid tegevusi ning üritusi ellu viia. Sellel õppeaastal on põhirahelepanu jäätmetel, lasteaiaõuel ja kliimamuutustel. Põnevaid ja keskkonnahoidlikke ettevõtmisi koos lastega on olnud palju.

Jäätmed

Sügisel korraldasime keskkonnanädalat ja osalesime teist korda maailmakoristuspäeval. Korjasime koos lastega väikepruugi Sutlema küla kergliiklustee äärest ja kaupluse parklast. Kutsusime külla lõbusa tegelase Keskkonnakese, kes viis läbi keskkonnasäästlikku eluviisi propageeriva mängulise koolituse. Lapsed said teada, miks on kasulik vähem jäätmeid tekitada, miks peab jäätmeid sorteerima ja liigiti eraldi koguma. Töötajad esitasid lastele õues näidendi „Mida teha kokkukogutud prüügiga“, mis andis vaatajatele mõtteid, kuidas erinevaid pakendeid nutikalt taaskasutada. Jääkmaterjale võib sagedamini näha ka lasteaia ruumide kaunistamisel. Eelpool nimetatud tegevuste tulemusena märkavad lapsed jalutuskäikudel või looduses liikudes varasemast rohkem esemeid, mida seal olema ei peaks ning mõistavad nende kahjulikku mõju keskkonnale.

Looduses meisterdamas.

Lasteaiaõu

Lasteaia õuealale on loodud niitmata ala ja ehitatud putukahotell, mis võimaldab jälgida erinevaid putukaliike. Lastega koos on istutatud juurde marjapõõsaid, kasvatatakse maitsetaimi ja köögivilju. Lapsed on uurinud lasteaia territooriumil luubiga nii kividel, puudel kui maapinnal kasvavate sambla ja samblike liike. Rühmad osalevad alates sõbrapäevast Räpina aiaanduskooli kurgiprojektis. Lasteaia õueala on liigirikkam ja esialgne taimeliikide nimekiri on täiendamisel ning skeem uuendamisel.

Kliimamuutused

Varasemast sagedamini valmistatakse lastega koos tervislikke salateid, smuutisid, einevõileibu jms. Laste silmaringi avar-

Küüslauku istutamas.

damiseks viisime läbi Vene ja Läti rahvuslikud kultuuripäevad. Muuhulgas said lapsed tutvuda naaberriikide rahvuslike toitudega. Tähistasime sooja kampsuni päeva – kujundasime täiskasvanute kampsunitest ja laste joonistustest näituse ning vähendasime ruumide temperatuuri nii, et kampsunites oli mõnusalt soe olla.

Kahjuks on mõlemal õppeaastal olnud seoses viirusepuhanguga kevadised ettevõtmised lastega häiritud. Vaatamata sellele on projektis osalemine andnud meie keskkonnategevustele konkreetsemad eesmärgid ja mõtestatumad suunad. Loodame, et meie maja lapsed mõistavad, et muutused algavad meist endist ning iga väiksema heategu keskkonnale loeb!

Lea Rau
õppealajuhataja

TOETA LAPSE KÕNE ARENGUT

Enne rääkimist on vaja kõnet mõista

Sageli on lapsevanemad mures, et nende laps ei räägi. Väga oluline on teada, et enne, kui laps hakkab suhtlema sõnadega, peab ta sõnadest aru saama ja teiste inimeste kõnet mõistma. See tähendab, et lapse kõnetuse üheks põhjuseks võib olla kõnemõistmise probleem.

Laps hakkab kõnet mõistma tavaliselt 8.-9. elukuul. Kõnemõistmise (ehk passiivse kõne ehk retseptiivse kõne) eelduseks on korras kuulmine ja täiskasvanuga koos tegutsemine ühistähelepanu ajal (vt valla ajalehte 3.02.2021). Kõnemõistmine on valdkond, mis võib kergelt tagaplaanile jääda, sest see ei paista alati selgelt välja. Kõnet mõistmata on lapsel võimalik adekvaatselt tegutseda tuginedes kehakeelele (nt rääkija pillk, peasuund, käega osutamine vmt), teiste inimeste tegutsemisele või harjumuspärasele loogikale.

Näiteks ütleb õpetaja: „Hakkame tuba koristama!“ ja laps hakkabki kohe tuba koristama, kui ta näeb, et lasteaiakaaslasted seda ümberringi teevad. Või ütleb õpetaja: „Peske käed puhtaks!“ ja laps lähebki käsi pesema, sest ta näeb, et õpetaja tuleb toidunõudega ning teab, et söömisele eelneb alati käte pesemine. Või ütleb ema: „Paneme riidesse ja lähme õue“ ja laps hakkabki õueriideid selga panema, sest ta näeb, et ema läheb esikusse ja hakkab kapist riideid välja võtma. Sellistes olukordades jääb mulje, et laps tegutseb täiskasvanu kõne kohaselt.

Võib aga juhtuda, et kui täiskasvanu istub, laps on toas ükski ja täiskasvanu ütleb: „Pane klotsid sahtlisse!“, ei oska laps midagi ette võtta. Või kui ema on köögis ja ütleb lapsele: „Too oma saapad ja pane jalga“, võib juhtuda, et laps mängib rahulikult edasi ja ei saa aru, et ema soovib õue minema hakata.

Laps ei saa hakata rääkima asjadest, millest ta ise aru ei saa. Täiskasvanu võiks ette kujutada olukorda, kus ta läheb võõrale maale, mille keelt ta ei mõista. Kui suur on tõenäosus hakata seda keelt ise rääkima enne, kui seda keelt mõista?

Laps, kellel on raskusi kõne mõistmisega:

- ei täida sinu suulisi korraldusi või täidab neid valesti;
- ei suuda kuulata nt raamatute ettelugemist, hommikuringi vestlust vmt verbaalset tegevust;
- kordab sinu öeldud lauset/küsimust;
- ei pane tähele, mida sa talle ütled;
- võib panna käed kõrvadele, vastata või käituda ebasobivalt.

Väike poiss kuulab emmet ja mõtleb: „Emme, sa räägid nii ilusasti, aga ma ei saa aru!“

Kõne mõistmise toetamiseks:

- räägi lapsega ainult nendest asjadest/sündmustest/tegevustest, mida laps parasjagu ise näeb ja kuuleb – nii suudab laps luua seose sõna ja sõnaga tähistava asja vahel;
- räägi asjadest/sündmustest/tegevustest, millele on suunatud lapse tähelepanu – kui laps on huvitatud, mõistab ja omandab ta kõnet paremini;
- ole lapsega rääkides temaga samal tasandil – laps peaks nägema sinu nägu ja suud;
- kasuta õpetatavat sõna ühe tegevuse (mängu, riietumise, lõunasöögi vmt) raames vähemalt 10 korda – mida rohkem kordusi, seda parem, mõni laps peab sõna mõistmiseks kuulma seda sõna sadu kordi;
- räägi aeglaselt, lihtsate ja lühikeste lausetega (lause võiks olla 1-3 sõna pikk) – lapsel on lihtsam sõnu eristada.
- proovi anda üks korraldus korraga „Pane mänguasjad karpi!“ Kui asjad karbis, siis: „Nüüd mine käsi pesema“;

- kasuta oma kõnes nii nimisõnu (see on pall), tegusõnu (pall veereb) kui omadussõnu (väike pall);
- rõhuta teatud sõnu/sõna lõppe, mis lause tähendust mõjutavad (nt Pane pall laua ALLA. Võta karbiST pall!);
- näita lapsele ette – võta ese, tee tegevus vmt, millest räägid;
- lapsega rääkides vähenda taustamüra (televisiorist, raadiost vms tulev heli), et lapsel oleks parem kuulda sinu kõnet.

Kui sul on kahtlus, et laps ei mõista su kõnet, siis on soovitatav kohe pöörduda perearsti, eripedagoogi või logopeedi poole. Ära jää ootama, et äkki probleem möödub.

Kui sul on küsimusi lapse kõne arengu osas, siis kirjuta kohilalogopeed@gmail.com.

Kohila valla logopeedid
Marit Tolmusk ja Kristi Sarapuu

Kohila lätted kaardile

Kevadeti annavad endast veerohkusega märku allikad, looduslikud põhjavee väljavoolu kohad, mida Kohilas ja selle ümbruses leidub omajagu.

Tulenevalt Kohila ümbruse geoloogilisest ehitusest ja pinnamoe iseärasustest, on see Pandivere kõrgustiku järel üks enim karstunud piirkond Eestis. Kohila karstivaldkonna koosseisu kuuluvad teiste seas näiteks Tuhala, Kuivajõe, Kuimetsa, Pae, Hageri ja Aandu karstialad. Karstinähtuste arengut Kohila lähimbruses on soodustanud selle piirkonna tuumikuks olev õhukese pinnakattega paelava, mida lõikavad sügavad aluspõhjalised orud, kuhu on mõnel juhul omakorda moodustunud veerikkad soostikud.

Praeguse vetevõrgu areng algas eeldatavasti ligikaudu 12 000 aastat tagasi, mil Varbola–Sutlema–Kohila–Pahkla–Kose joonel loksus randa veel Balti jääpaisjärve laine. Toonase Läänemere eelkäija veetas oli ligikaudu 60–70 meetrit praegusest maailmamere tasemest kõrgemal. Just sellele kõrgusevahemikule kulutas jääpaisjärve laine märkimisväärsed rannaastangud, nagu võime näha Pahklas ja Sutlemas. Hageri–Rapla–Märjamaa vahelise ala madalamad paesaared kulutas jääjärv aga loopealseteks. Jääpaisjärve veetaseme alanedes ja samal ajal väldanud loode-kagusuunalise maakerke mõjul jäid kõrgemal paiknevatesse reljeefi nõgudesse lõksu järved, mis ajapikku soostusid (Hagudi, Järlepa, Mahtra jne), ning

sinna akumuleeruv happeline vesi hakkas otsima vooluteed üha sügavamale lõikuvate jõeorgude (näiteks Keila, Pirita ja Maidla orud) suunas. Seetõttu ongi Kohila valdkonna karstisüsteemide neeldumisalad kujunenud ennekõike soostike ümbrusesse. Karstivete väljavoolust annavad aga märku allikad jõeorgudes, või nendesse suubuvate lisajõgede ja ojade vooluteel.

Kui Lohu, Sutlema, Lümandu ja Pahkla allikad on tuntud mõnevõrra laimelt, siis võib Kohilas olla varuks üllatusi ka kohalikele. Ilmselt on palju neid, kes ei teadnud, et endise Kohila sovhoosi aiandi territooriumil, Tulbi tänava nurgal, tõuseb maapinnale Aandu karstisüsteemi neeldunud Rabilvere raba vesi. Lisaks eelmainitud ajuti töötavale ülevooluallikale toimub karstivete alaline väljavool kunagise sovhoosi kontorihoone taga, vahetult Keila jõe kaldal. Vanemad elanikud mäletavad ka seda, kuidas varem kevadise suurvee ajal karstiallike vesi raudteejaama juurest Kapa männiku suunas voolas. Niisamuti on varasemaid andmeid näiteks Lõuna tänaval asunud allika kohta. Vähem teame näiteks Urge (Härjaoja, Siimu peakraav), Masti-Vilivere (Sillasoo oja), Loone (Kivisilla oja) ja Mälvivere küla allikate kohta.

Siluri-Ordoviitsiumi põhjaveekompleksi karstunud põhjaveekihtide vesi on Kohila lähimbruse hajaasustuses oluline veeallikas. Hea õnne korral võib sealt saada kvaliteetset joogivett. Halvemal juhul, võib vähesel puhastusvõimega

karstilõheded ja voolukanalites kiiresti voolav põhjavesi olla joogiks kõlbmatu. Lisaks looduslikele iseärasustele (ajutine hägususe ja värvuse muutus suurveeperioodidel, liigne karedus ja rauasisaldus jne), ohustab maapinnalähedase põhjavee kvaliteeti ka üha intensiivistuv inimõju. Inimtegevuse tagajärjeks on üldjuhul põhjavee saastumine bakterite, lämmastikuühendite ja orgaanilise ainega, aga üha enam ka taimekaitsevahendite ning ravimijääkidega. Näiteks 2020. aastal läbi viidud hajaasustuse veevarustuse uuringu andmetel vastas vaid 29% analüüsitud omaveevärkide joogiveest kõigile sotsiaalministri määrmuses 61 kehtestatud kvaliteedikriteeriumitele (Kõrgmaa *et al.*, 2020). Keskkonnauuringute keskuse poolt aastatel 2016–2019 pinna- ja põhjaveest võetud proovidest 66% sisaldasid taimekaitsevahendi jääke (32 erinevat ühendit), sealjuures 33% proovidest ületas lubatud sihtarvusi (Leisk, 2020).

Allikad koguvad oma vee sageli isegi kuni mitmekümnel ruutkilomeetril laiuvalt valgalt, mistõttu on need isevoolsetena väärtuslikuks infoallikaks suurema piirkonna põhjavee kvaliteedi hindamisel. Viimasel ajal on mõnevõrra populaarsust kogunud ka allikavee tarbimine. Allikavesi võib janu korral pakkuda meeldivat kosutust, kuid eelnevalt tuleks veenduda selle ohutuses. Et saada paremat ülevaadet Eesti allikate ja nende veekvaliteedi kohta, on Tallinna Ülikooli ökoloogia keskus koos partneriga Interreg EstLat loonud programmi projekti WaterAct raames veebipõhise rakenduse Allikad.info (www.allikad.info), mille kaudu saavad kõik huvilised allikate kaardistamisel kaasa lüüa. Nutiseadmes ja arvutis kasutatava rakenduse abil on võimalik allikate andmebaasi lisada seni kaardistamata allikaid, aga jõudumööda ka allikavee kvaliteeti kirjeldavaid parameetreid. Lisainfo leiad ka avalikust Facebooki grupist „Kaardistame üheskoos allikad“ (<https://www.facebook.com/allikad.info>).

Oliver Koit

hüdrogeoloog, Tallinna Ülikooli ökoloogia keskuse nooremteadur
oliver.koit@tlu.ee

Eesti Jaakobitee Sõprade Selts
kutsab palverännakule jaakobi teel

7. mail kell 9.00 palverännak Tallinna Piiskoplikust Toomkirikust Saku kirikusse 21 km

8. mail kell 9.00 palverännak Saku kirikust Hageri kirikusse 23 km

Täpsema info saamiseks helista tlf. +372 5645 4310

Info ja registreerimine kodulehel www.camino.ee

FB: Eesti jaakobitee palverändurid

Viited

Kõrgmaa *et al.*, 2020. Hajaasustuspriirkondade joogivee kvaliteedi ja -süsteemide uuring. Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ. https://www.envir.ee/sites/default/files/Vesi/Uuringud/jaaruaranded/2020/hajaasustuspriirkondade_joogivee_aruanne_140920.pdf

Leisk, Ü. 2020. Nitraadid ja pestitsiidijäägid vees. Ettekannet Eesti Maaülikooli mahekeskuse infopäeva seminaril „Põllukultuuride kasvatus – taimekasvatuse kõrvalmõjud“ (15.01.2020)

**KOHILA LASTEAEAD SIPSİK
OOTAB OMA MEESKONDA**

TAHTAJALISE LEPINGUGA!
ERIPEDAGOOGI
TEGEVUSTERAPEUTI

Võta julgelt ühendust ka siis, kui õpingud veel pooleli!

Kui soovid anda oma panuse tuge vajava lapse arengu toetamiseks ja hindad innovaatilist ja koostööle suunatud töökeskkonda, oled sõbralik, hea suhtlemisoskusega, empaatiline ja hea kohanemisvõimega, siis ootame Sind oma meeskonda.

Kandideerimiseks saada meile CV ja kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide koopiaid ning lühike kirjeldus, miks soovid meie lasteaias töötada hiljemalt 30. aprilliks 2021. a aadressil linnupesa@kohila.edu.ee.

LISAINFO: KRISTINA MÄGI 553 3615, KRISTINAMAGI@KOHILA.EDU.EE

TÖÖLE ASUMISE AEG: 23.08.2021

**Sutlema
Linnupesa lasteaed**

ootab oma meeskonda

ERIPEDAGOOGI
(koormus 0,5).

Oled sobiv kandidaat, kui sul on kvalifikatsiooniõuetele vastav haridustase, oled positiivse ellusuhtumisega, hea suhtlemis- ja eneseväljendusoskusega ning otsustus-, analüüsi- ja koostöövõimega.

Uute rühmade lisandumisega lasteaias juurde 2022. a kasvab koormus täiskohuseks (1,0).

Kandideerimisavaldus, CV ja kvalifikatsiooniõuetele vastavust tõendavate dokumentide koopiaid saata hiljemalt **30. aprilliks 2021. a** aadressil linnupesa@kohila.edu.ee.

Tööle asumine esimesel võimalusel.

Lisainfo tel 483 6145, 5556 0094

Õnnitleme eakaid aprillikuu sünnipäevalapsi!

BENITA TUUR	97	LEILI TUTT	82
NIINA GORODNITŠEVA	93	ELMUR TIISLÄR	82
ELME MÄNNIK	92	INDREK AAVER	82
MEERY METSALLIK	92	ANATOLI RJABOV	82
PILVI-ESTER ALBIN	90	EVI NERUT	82
OLGA TSEMIN	89	MARIA JEMELJANOVA	81
MILVI KÕVA	89	TAISIA MOKEJEVA	80
ERVIN URVAS	89	TIJU MAE	79
MARIA VAPRA	88	EERIK REITER	79
ERICH TALU	88	ILSE VIIDING	79
OLLI RAUDSEPP	87	MIHKEL VAHTRAMÄE	79
KLARISSA GURJANOVA	86	AINO PÖLLENDIK	78
LINDA PRUNT	85	HEINO PIISANG	76
MILVI KANGUR	84	MILVI UKKIVI	76
REIN HIRS	84	AILI NIINEMETS	76
VALDUR VÄRK	83	MARI ALAVINA	76
HELENE LINDENBURG	83	KALLE TALVISTE	76
MALLE LAANSOO	83	RUTH ESKO	76
ALEKSANDER ASPERG	83	REIN VAHARO	76
ÕIE SAVIIR	83	AIME OJASTIK	75
VALENTINA KUKUŠKINA	82	HARRI JAANIMÄGI	75
VÄINO SILD	82	ELLE ARMAS	75
MARI KOITLA	82	VALERI BELOKONENKO	75

ARVUTI STREIGIB?
KEHTNA KHK IT-VALDKOND TULEB APPI!

- ARVUTITE REMONT JA HOOLDUS
- TARKVARALINE ABI
- ANDMETAATUS
- MUUD ARVUTIALASED TEENUSED - KÜSI JULGELT!

UURI LISA: www.kehtna.edu.ee või teenus.kehtnahkhk.ee

KONTAKT: it@kehtna.edu.ee 529 8096 (E-N 9-16)

KEHTNA Kutsehariduskeskus

Haageri muuseumis näitus

"Meenutades kunstnik Jüri Rütmani"

Näitus jääb avatuks 30. juulini

"Salapärased nahkhiired" virtuaalne loeng

Lektor: nahkhiireuurija Rauno Kalda

24. aprill 2021 kell 15-17

Loeng on tasuta, toetavad:

Loengu link leitav Kohila Keskonnahariduse Keskuse kodulehelt (uudised)

Lisainfo: khk@kohila.edu.ee mob 5855 8040

Õnnitleme noorimaid vallakodanikke!

RAUN RÄTSEP
KARL KÄNGSEPP
HERMAN REBANE
MIINA REBANE
VIKTORIA TRUŠENKO
JOHANNES BENEDIKT VOOGLAID
KLAUS TEEÄÄRE

Sügav kaastunne
Hellele, Ruudile ja Virvele, ema

LEIDA KIVINURME
surma puhul.

Volli ja Meedi

Mälestame töökast, abivalmis naabrit.
Avaldame siirast kaastunnet lähedastele

LEIDA KIVINURME
08.04.1930 – 11.04.2021

Naabrid Piiriääre 2 majast

Kevadtruulega läksid sa teele,
hea mälestus sinust jääb meelde...

Mälestame kallist naabrit

LEIDA KIVINURME
ning avaldame kaastunnet lähedastele.

Perekonnad Parri ja Kaljuvee

Avaldame kaastunnet Elvile ja lastele
kalli abikaasa ja isa

UUNO KÄRDI
surma puhul.

Vahurid, Lindeberg, Riipulgad ja Jaaksid

Südamlik kaastunne
Armildele õe ja Edale kalli ema

VALVE PIISANGU
kaotuse puhul.

Kivi tänav 6 majaelanikud

Mälestame kallist

UUNO KÄRDI
ning avaldame sügavat kaastunnet
Elvile, Küllile, Elmole ja Eikile peredega.

Perekond Jakobson

Mälestame

KALJO LADOGAT
Avaldame kaastunnet lähedastele.

Ääre 2 majarahvas

†
Meie hulgast on lahkunud

HARRY VOLRAT **KALJO LADOGA**
VÄINO LINNASTE **ANDRES RANNIK**

LEIDA KIVINURME

Avaldame sügavat kaastunnet omastele
kalli

VÄINO LINNASTE
kaotuse puhul.

Sõbrad Heiki, Andrus, Jüri

Sügav kaastunne Heino Kaiklemile vend

VELLO
kaotuse puhul.

Naabrid Eevi, Tiina, perekond Runge ja Ivanov

SOOVID EDUKALT **MÜÜA** OMA **KINNISVARA**? MINA AITAN!

- + PROFESSIONAALNE MAAKLERTEENUS
- + TASUTA OBJEKTI HINNASTAMINE
- + KORREKTSED LEPINGUD
- + EHITISTE SEADUSTAMINE

LAURI NIINEMETS
KINNISVARAMAAKLER KMR 48879
WWW.NRE.EE LAURI@NRE.EE

NRE 5523 028

EPP EHITUS

lame- ja viilkatused
fassaaditööd ja soojustamine
üldehitus, sise- ja välisviimistlus
vundament ja betoonitööd
plaatimistööd

tel: 501 7650, e-post: eppehitus@gmail.com

LENDAV TALDRIK
UUS pood Kohilas

Avatud:
E-R 9:00-17:00
L-P 10:00-14:00

Kontakt:
Vabaduse 20, Kohila
+372 529 7674
pood@lendavtaldrik.eu

- Sanitaartechnika
- Elektri kaup
- Õhupallid/täitmine
- Hooajakaup
- Kinnitusvahendid
- Ilutulestik

Rikets Aiand

Drive-in

E-P 8.00-16.30
Telli kimp ette
5695 5011

Metsas näeme...!

www.metsaamet.ee
Tel. 5615 0680

Metsakinnistute ja raieõiguse ost
Metsa ülestöötamine ja vedu
info@metsaamet.ee

TORUSTIKUD OÜ

Koduleht: www.torustikud.ee
e-post: info@torustikud.ee
Tel 5839 0415; 553 3948

Vee- ja kanalisatsioonitorustike sise- ja välisidid

KUULUTUSED

OSTAN VANAKRAAMI. ANTIKI JA NÕUKOGUDEAEGSEID ESEMEID, NÄITEKS MÄNGUASJU, TARBEKLAASI, HELIPLAATE, KODU JA RAADIOTEHNIKA, SÕJAGA SEONDUVAT jne. PAKKUDA VÕIB KÕIKE. TEL 502 4760.

Ostan VANAVARA – tarbeklaasi tooted, mööbel, dokumendid, fotod, mänguasjad, nõud, tööriistad, ehted, kunst, mootorrattad ja palju muud! Ardo, 5607 8579.

LIIV, KILLUSTIK, FREESASFALT, SÕELUTUD PÖLLUMULD, HALJASTUMULD, AIAMULD kohaleveoga. Hea läbivus ja manööverdusvõime. Tel 507 9362.

Pakun muruniitmise ja trimmerdamise teenust koduaedades, ühistute ja äriühingute ümbruses. Helista ja küsi lisa – 5399 3595.

Soovin osta sõiduauto garaažiboksi Kohilas või selle ligidal. Võib pakkuda ka suuremat garaaži. Tel 518 9473 või e-post info@nutiauto.ee.

Kivikorstnate ehitamine ja remont. Tel 518 8889.

Rapla kingsepp-võtmemeister paikneb ajutiselt aadressil Viljandi mnt. 3, Rapla linn Aia Äri hoovipoolses osas šašlökibaari kõrval! Tel 518 4960.

Ostan kasutult seisma jäänud või kiirmüügihinnaga sõidukeid. Toimivaid, avariilisi, rikked, arvelt maas, vanu ja lihtsalt kasutult seisvaid. Kohapeal kiire vormistamine ja tehing. Pakkumisi ootan seisevauto@gmail.com või 5618 8671. Järgi tuln puksiiriga ja tasun sularahas. Vormistan ja arvelt maha võtan ise. Vaata lisaks www.seisevauto.ee.

Matkaauto rent. Võimsa automaatkäigukastiga B-kat, paljude lisade ja mugavusvarustusega matkaautod. Väiksemad 2 autot 4-kohalised ja suurem 7-kohaline. Lisainfo: FB Rendipill, rendipill@hotmail.com.

Korstnapühkija ja pottsepa litsentseeritud teenused. Puhastame, remondime ja ehitame küttekoldeid ja ventsüsteeme. Korstnapühkimise akt päästeametile ja kindlustusseltsidele. Tel 5690 0686, korsten.korda@gmail.com.

Müüa lõhutud küttepuid kohaletoomisega. Kuiv lepp, sanglepp, kask, metsakuiv okaspuu. Hinnad soodsad! Küsi hinda tel 509 9598. www.pakhalupuu.ee, pakhalupuu@gmail.com

Ohtlike puude langetamine. Tel 5663 2968.

Üldehitus, katuse-, fassaadi- ja viimistlustööd. Pakume võtmed kätte lahendusi hoonete, majade ehitusel. Tel 5352 9476, mehitus@gmail.com.

KIISA HAAGISERENT

TEENUSED

- Kontaktivaba haagiserent 3 x 1,5 m kattega. 15 € päev
- Muru niitmine korteriühistutele, eramajadele ja ettevõtetele
- Hekkide hooldusloikus

Mob. 56989987 sander@bitijada.ee <https://www.facebook.com/kiisarent>

Ehitusmehedharjumaal teevad järgmisi töid:

katuste, aedade ja fassaadide
survepesu ja värvimine;
puukuuride, garaažide,
aedade ehitus;
katuste vahetus ja montaaž;
vundamendid ja puitkarkassist
majad - võtmed kätte.

Tel 523 6803
ehitusmehedharjumaal@gmail.com

SINU KEVADISED ABIMEHED

Kui hekk vajab pügamist, muru niitmist, muld planeerimist, kannud eemaldamist, oksad purustamist ja kogu see kraam ära vedamist...
Siis rendi tehnika erinevateks töödeks koduaias, suvilas või ehitusel!

AVANTI RENT avantirent.ee
info@avantirent.ee | 51 51 959

Tehnoülevalvatus

Raplas, Uus tn 15

Avatud E-L 9-19, P 10-15

Sõidumeeriku kontroll

Tel +372 55 17 306

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha.

Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvööndis.
Tel: 56 111 900